

РЕШЕНИЕ

№ 546

гр. София, 12.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО VI-17, в публично заседание на
тридесети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Диляна Господинова

при участието на секретаря Светлана Г. Кръстева
като разгледа докладваното от Диляна Господинова Търговско дело №
20221100901761 по описа за 2022 година.

**Предявени са обективно съединени иски с правна квалификация чл. 405, ал. 1
КЗ и чл. 86, ал. 1 ЗЗД.**

Ищецът - „А.Б.” ЕООД, твърди, че сключил с ответника - ЗАД „ОЗК застраховане” АД, договор за застраховка „Каско МПС” с предмет товарен автомобил марка „МАН”, с рег. № ***** и със срок на действие от 07.10.2021 г. до 06.10.2022 г. Договорът е сключен със застрахователна полица № 0020200202100198. Посочва, че ответникът е страна и по друг договор за застраховка „Каско МПС” с предмет товарно ремарке „Заслав”, модел D653A, с рег. № ***** и със срок на действие от 11.11.2021 г. до 10.11.2022 г. Договорът е сключен със застрахователна полица № 0020190202100723. Ищецът твърди, че на 29.05.2022 г. по време на движение застрахованата товарна композиция, състояща се от товарния автомобил и ремаркетото, е ударена от мълния, която е увредила нейната електроника, в резултат на което тя е спряла. Стойността на средствата за ремонт на вредите по товарния автомобил възлиза на 39 000 лв. Стойността на средствата за ремонт на ремаркетото възлиза на 3 696 лв. Ищецът твърди, че е направил и разходи за репатриране на товарния автомобил в размер на 1 080 лв. Посочва, че ответникът бил поканен да заплати застрахователно обезщетение за вредите, причинени на застрахованите по двата договора имущества, но той отказал да направи това. С оглед на изложеното ищецът моли ответникът да бъде осъден да му заплати сумата от 40 080 лв., представляваща дължимо застрахователно обезщетение за настъпилото на 29.05.2022 г. събитие по договор, сключен със застрахователна полица № 0020200202100198, сумата от 3 696 лв., представляваща дължимо застрахователно обезщетение за настъпилото на 29.05.2022 г. събитие по договор, сключен със застрахователна полица № 0020190202100723, сумата от 1 078, 91 лв., представляваща обезщетение за забавено плащане на главницата от 40 080 лв., начислено за периода от

22.06.2022 г. до 27.09.2022 г., както и сумата от 100, 61 лв., представляваща обезщетение за забавено плащане на главницата от 3 696 лв., начислено за периода от 22.06.2022 г. до 27.09.2022 г. Претендира присъждане на направените по делото разноски.

Ответникът – ЗАД „ОЗК застраховане“ АД, оспорва исквете. Посочва, че ищецът не е материалноправно легитимиран да получи застрахователно обезщетение за вредите по застрахованата товарна композиция, тъй като страна по застрахователния договор, сключен със застрахователна полица № 0020190202100723, е дружеството „П.Л. БГ“ ЕООД и предвид това, че по делото няма представени доказателства, че към момента на настъпване на събитието ищецът е собственик на товарния автомобил и на ремаркетото. Заявява, че щетите по застрахованите имущества не са настъпили в резултат единствено на паднала мълния. Твърди, че причини за настъпване на щетите е и поведението на самия ищец, тъй като водачът, на който е възложил управлението на товарната композиция не е предприел необходимите действия за предпазването ѝ от бурята, като намери безопасно място, на което да я паркира, докато бурята отmine. Счита, че размерът на претендираното обезщетение е завишен. Поради изложеното моли предявените иски да бъдат отхвърлени. Претендира присъждане на направените по делото разноски.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства и ги обсъди в тяхната съвкупност, както и във връзка със становищата на страните и техните възражения, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

-

По главния иск с правна квалификация чл. 405, ал. 1 КЗ за присъждане на застрахователно обезщетение в размер на 40 080 лв.:

При съобразяване на изложените от ищеца в исквата молба обстоятелства, се налага изводът, че като правопораждащ претенцията му за обезщетение факт той сочи сключен застрахователен договор, който, с оглед предмета му, е договор за имуществено застраховане на вещи. Ето защо и доколкото предмет на заявената в процеса парична претенция е дължимостта от застрахователя на обезщетение за вредите, причинени на застрахованото имущество в резултат на събитие, което представлява покрит риск по договора за имуществена застраховка, то следва да се заключи, че правната квалификация на предявения главен иск е чл. 405, ал. 1 КЗ. За да бъде той уважен, по делото трябва да бъде установено осъществяването на следните елементи от фактическия състав, при който възниква задължението на застрахователя да заплати обезщетение на застрахования: 1) съществуването на валиден договор за имуществено застраховане, сключен между застрахователя и увредения; 2) настъпване на събитие, което съгласно договора е риск, който застрахователят се е задължил да покрива; 3) наличието на щети по застрахованото имущество, които да са в причинна връзка със събитието, т.е. да са следствие от него.

В производството не е спорно, че на 06.10.2021 г., между ответника ЗАД „ОЗК Застраховане“ АД, като застраховател, и „А.Б.“ ЕООД, като застрахован, е сключен договор

за имуществено застраховане със застрахователна полица № 0020200202100198. Това се твърди от ищеца и се признава от ответното застрахователно дружество в писмения отговор /изявление в тази насока има в писмения отговор на л. 53 от делото/. По делото от ищеца е представена застрахователна полица № 0020200202100198/ 06.10.2021 г., която обаче е подписана само от представител на застрахователя и не е подписана от представител на застрахованото дружество. Въпреки това съдът счита, че „А.Б.” ЕООД също е изразил съгласие за сключване на договор за застраховка точно с тази полица, защото тя е представена в производството от него, което означава, че е в негово държане, като той изрично сочи, че се е съгласил със съдържанието □ и се позовава в процеса на нейното действие. С оглед на това трябва да се приеме, че какво е съдържанието на правата и задълженията на страните по процесния договор за имуществена застраховка от 06.10.2021 г. се доказва от съдържанието на представената от ищеца застрахователна полица № 0020200202100198/ 06.10.2021 г., която е подписана от представител на ЗАД „ОЗК Застраховане” АД. Доколкото този застрахователен договор е сключен във формата на застрахователна полица, т.е. при спазване на изискуемата от закона писмена форма, то той е действителен. С него ответникът е поел задължение да обезщетява щетите по застрахованото имущество, представляващо влекач марка „МАН”, модел TGX, с рег. № *****, причинени от настъпване на определени рискове по клауза „Пълно каско”. Правото да получи застрахователно обезщетение по този договор за имуществена застраховка при настъпило застрахователно събитие възниква за застрахованото по него лице, което е „А.Б.” ЕООД. Това дружество е и този субект, който търпи вреди от увреждането на застрахованото имущество, защото е негов собственик както към датата на сключване на застрахователния договор, което се установява от приетото като доказателство в производството свидетелство за регистрация на МПС, в който документ „А.Б.” ЕООД е вписан като собственик на влекач с марка „МАН“, така и към датата, на която се сочи, че това превозно средство е били повредено, защото по делото не се твърди и не се представят доказателства собственикът му да се е разпоредил с него след датата на издаване на свидетелството за регистрация.

Застрахователният договор от 06.10.2021 г. е сключен при установени от ЗАД „ОЗК Застраховане” АД общи условия, при които това дружество сключва договори за застраховка „Каско на сухопътни превозни средства”. Това е посочено в застрахователната полица, в която е записано още, че тези общи условия са получени от застрахования, той е запознат с тях и ги приема. След като ищецът се позовава на съдържанието на тази застрахователна полица, то трябва да се приеме, че той се е съгласил изцяло с него и с всички изявления, които са направени с включените в него клаузи, две от които са, че описаните общи условия, при които ЗАД „ОЗК Застраховане” АД сключва застрахователни договори, са му предадени като приложение към застрахователната полица, както и че той ги приема. Доказването на описаните обстоятелства означава, че са спазени императивните изисквания на чл. 348, ал. 1 КЗ и общите условия са станали задължителни за съдоговорителя „А.Б.” ЕООД, поради което включените в тях клаузи представляват част от съдържанието на процесния застрахователен договор. Ответникът е представил по делото

общи условия, при които сключва застраховки „Каско на сухопътни превозни средства“, които се намират на от л. 124 до л. 129 от делото, като твърди, че това са общите условия, при които е сключен и процесният застрахователен договор. Това обстоятелство не се оспорва от ищеца в производството – тази страна нито прави изявление, че това не са приложимите към сделката общи условия, нито пък представя общи условия, които да имат друго съдържание и които да сочи, че са ☐ предадени в момента на подписване на застрахователния договор. Ето защо съдът счита за доказан в процеса като безспорен факта, че приложимите към процесния договор за застраховка общи условия са тези, представени от ответника, намиращи се на л. 124 – л. 129 от делото. От тяхното съдържание се установява, че по клауза „Пълно каско“ застрахователят обезщетява щетите на застрахованото МПС, получени в резултат на мълния.

В застрахователния договор, сключен със застрахователна полица № 0020200202100198, страните са уговорили срок на действието му - от 07.10.2021 г. до 06.10.2022 г.

От събраните по делото доказателства се установява, че на 29.05.2022 г., която дата е по време на действието на посочения застрахователен договор, е настъпило събитие със застрахования с него влекач, а именно паднала мълния, която е засегнала автомобила, което е риск, който, както беше посочено, ответното застрахователно дружество се е съгласило да покрива. Тези факти се доказват от показанията на свидетеля Б.Й.Л. В разпита си пред съда това лице сочи, че е управлявало увредените влекач и ремарке в момента, когато са настъпили вредите по него. То заявява, че докато управлявал товарния автомобил имало обилен валеж от дъжд, по време на който имало светкавици и гръмотевици, като в един момент, когато се движил по магистралата от Студена за София, светнало много силно, ударил гръм и автомобилът изгаснал и за момент излязъл огън от електрониката в него. По делото са ангажирани специални знания на вещо лице В. К., което в изготвеното от него заключение на извършената експертиза, прието в съдебно заседание, проведено на 13.03.2024 г., определя мълнията като електрически искров разряд в атмосферата, проявяващ се обикновено по време на буря и съпроводен от силен гръм. При съобразяване на тези характеристики на мълнията и на това, че свидетелят посочва, че докато управлявал застрахования влекач имало обилен валеж и в един момент светнало много силно и се чул гръм, то трябва да се приеме, че той описва именно явлението мълния, което е настъпило при управлението на застрахованото превозно средство. Свидателят възпроизвежда пред съда факти, които е възприел лично и непосредствено, като показанията му са логически свързани и последователни и не се оборват от нито едно друго доказателство, събрано в производството. Дори напротив, по делото са събрани доказателства, от които се установяват обстоятелства, които не просто не разколебават тези, изнесени от свидетеля Л., а и налагат извод, че е възможно те да са настъпили точно по начИ., описан от това физическо лице в разпита му пред съда. С писмо от 16.06.2023 г. от Националния институт по метеорология и хидрология е предоставена информация, че на 29.05.2022 г. около 07:00 часа и през периода 18:00- 21:00 ч. на автомагистралата в района на с. Студена има

регистрирани гръмотевични бури с разряд на мълнии от типа „облак-земя“, като съгласно данните от Изпълнителна агенция „Борба с градушките“ на същата дата в ранните сутрешни часове между 0:00 ч. и 06:00 ч. в района на автомагистралата на с. Студена е регистрирано премиване на облачна система с вертикално развитие, при която има голяма вероятност да е имало и гръмотевична дейност с разряд на мълнии от типа „облак-земя“. Тези данни за метеорологичната обстановка на 29.05.2022 г. в района, където се твърди да е настъпило събитието, довело до увреждане на застрахования влекач, които са предоставени от органите, имащи правомощия да регистрират и следят различните метеорологични явления в България, са в подкрепа на достоверността на показанията на свидетеля Л. в частта, в която той посочва, че е паднала мълния. Ето защо съдът кредитира тези показания изцяло и приема за установено от тях посоченото обстоятелство относно падането на мълнията. От разпита на свидетеля Л. трябва да се приеме за доказано и това, че тази мълния е засегнала управлявания от него товарен камион, състоящ се от влекач и ремарке, като в каросерията му се е появил огън и той е спрял да се движи. Това обстоятелство също не се опровергава от нито едно от другите събрани по делото доказателства, включително от приетите по делото заключения на съдебно-техническите експертизи, изготвени от вещи лица, които имат компетентност в областта на метеорологията, електротехниката и автотехниката. Вярно е, че вещото лице Й. Й., което е изготвило допуснатата в производството автотехническа експертиза, е констатирало, че върху влекача не се виждат следи от попадането на мълнията. Това обаче не опровергава обстоятелството, че това превозно средство е засегнато от мълния, както сочи свидетелят Л.. Това е така, тъй като в съдебно заседание, проведено на 14.06.2023 г. вещото лице Й. заявява, че липсват детайлни и близки снимки на товарния автомобил в наличните при застрахователя документи и това е причината да не може към момента да се даде категоричен отговор дали има или няма следи от попадане на мълнията върху превозното средство. Освен това съдът съобразява и категоричният извод, който правят другите две вещи лица, ангажирани по делото, които са Р. К. и В. К.. В изготвените от тях заключения и в обясненията им, дадени в съдебно заседание на 14.06.2023 г. и на 13.03.2024 г., те посочват, че е възможно мълнията да засегне товарния автомобил и ако падне не директно върху него, а в близост до него, в който случай няма следи по шасито и конструкцията, като това става в резултат на това, че от мълнията се създава голямо електромагнитно поле и се индуцира високо напрежение в товарния автомобил, при което се уврежда електрониката в него. След като е възможно процесното превозно средство да бъде увредено от мълния и когато тя не минава през него, а пада в близост до него, то дори и да се счете за установено, че по тази вещ липсват следи от входа и изхода на мълнията, не може да се заключи, че тя не е била увредена от това природно явление.

Съдът счита, че между страните по делото е безспорно, че по застрахования влекач са настъпили щети, изразяващи се в увреждане на електронното му оборудване. Ищецът се позовава на този факт в исковата молба, като неговото осъществяване не се оспорва от ответното застрахователно дружество в нито един момент в хода на производството, тъй като то не твърди, че вреди не са настъпили, а излага аргументи само за това, че те не са в

причинна връзка с твърдяното събитие, представляващо паднала мълния, както и че размерът на обезщетението за тях е неправилно определен. Съдът намира, че видът на настъпилите увреждания по влекача се доказва първо от показанията на свидетеля Л., който посочва, че веднага след появата на мълнията в електронното оборудване в кабИ.та се появил пламък и то спряло да функционира. Настъпването на повреди по електронното оборудване на влекача и техния конкретен вид се установява и от заключението на изготвената основна автотехническа експертиза, в което при отговор на втората от поставените задачи вещото лице Й. Й. е изброило всички констатирани върху превозното средство щети, които са по управляващи модули и ел. блокове, касаещи работата на влекача, които са изгорели, като това е направено въз основа на всички съставени и представени пред ответното застрахователно дружество документи, както и на съставени от негови служители описи на щетите.

От изводите на вещото лице Й., направени при отговор на задача 5 от заключението на изготвената в производството основна автотехническа експертиза, се установява, че е налице пряка причинна връзка между всички претендирани вреди и настъпилото събитие. В тази връзка съдът съобразява и изводът на вещото В. К., направен при прилагане на неговите специални знания, които са в областта на електротехниката. В заключението на изготвената от него съдебно-техническа експертиза, прието в съдебно заседание, проведено на 13.03.2024 г., този експерт посочва, че при падане на мълния както директно върху кабИ.та на превозното средство, така и в близост до него, възниква пренапрежение в цялата конструкция на композицията, което води до отказ на електрониката на машИ.та и предизвиква авария в управлението. Освен това съдът взема предвид и това, че при разпита си в съдебно заседание вещото лице В. К. заявява категорично, че при падане на мълния върху автомобил почти ВИ.ги неговата електроника ще бъде повредена, без значение какви мерки за нейното предпазване са взети при монтажа му. Ето защо и след като по делото се доказва, че мълния е паднала най-малкото в близост до застрахования влекач, то трябва да се приеме, че няма как да не са настъпили повреди по монтираната в превозното средство електроника, каквито са щетите, чието обезщетяване се търси. Това е в подкрепа както на извода за това, че по делото се доказва, че са настъпили претендираните от ищеца вреди по превозното средство, които са точно по неговото електронно оборудване, така и на извода, че те са в пряка причинна връзка с падналата мълния.

С оглед на всичко изложено дотук, съдът намира, че в производството се доказва осъществяването на всички факти, при които за ответното застрахователно дружество възниква задължение по сключения договор за имуществено застраховане да заплати на „А.Б.” ЕООД обезщетение за вредите, причинени в резултат на настъпилото застрахователно събитие.

Спорен между страните в производството е въпросът какъв е размерът на дължимото от застрахователя обезщетение за настъпилите по застрахованото имущество вреди, на който съдът трябва да отговори. В тази връзка, следва да бъдат съобразени, от една страна, разпоредбите на закона, определящи неговият размер и ограниченията, до които той може

да възлиза, както и постигнатите между страните в застрахователния договор валидни уговорки за това как ще бъде определен този размер.

В чл. 386, ал. 1 и ал. 2 КЗ е предвидено, че при настъпване на застрахователното събитие застрахователят е длъжен да плати обезщетение, което трябва да бъде равно на размера на действително претърпените вреди към деня на настъпване на събитието, освен в случаите на подзастраховане и застраховане по договорена застрахователна стойност, като то не може да надхвърля застрахователната сума. Следователно размерът на застрахователното обезщетение, което ответника дължи да заплати на застрахованото лице по процесния договор за имуществено застраховане, се определя от стойността на причинената вреда от увреждането на имуществото, предмет на застраховане по този договор, но е ограничен до размера на застрахователната сума, която представлява праг на отговорността на застрахователя по имуществената застраховка. В процесния застрахователен договор няма включени клаузи, които да съдържат уговорки между страните, че размерът на застрахователното обезщетение, което застрахователят ще дължи при настъпило събитие, е различен от този, определен с цитираните законови разпоредби. В общите условия, приложими към този договор, се съдържат клаузи, в които е предвиден начинът, по който ще бъде определен размера на застрахователното обезщетение при частична щета на застрахованото имущество, които са тези на чл. 19, ал. 1, 2, 3 и 4 от общите условия. Те обаче не съдържат уговорка за това, че размерът на обезщетението, което застрахователят ще дължи на застрахованото лице, ще възлиза на сума, различна от действителната стойност на настъпилата вреда, а само уговорка за начИ., по който тази стойност ще бъде определена и то при доброволно развитие на отношенията между страните по застрахователния договор по повод на изплащането на застрахователно обезщетение при настъпило застрахователно събитие. Този начин обаче е неприложим при съдебно предявена претенцията за заплащане на застрахователно обезщетение, в който случай съдът следва да определи размерът на това обезщетение по действителната стойност на вредата към момента на настъпване на застрахователното събитие, като към него не могат да се прилагат никакви допълнителни ограничения, каквито законът не създава /в тази насока е произнасянето на ВКС в решение № 52 от 08.07.2010 г., постановено т.д. № 652/2009 г. по описа на ВКС, I т.о./.

Действителната стойност на претърпяната вреда, вследствие на увреждане на една вещ при настъпило застрахователно събитие, е равна на средствата, определени по пазарни цени, които следва да се заплатят за извършване на ремонт по възстановяване на щетите по него, тъй като с тях се намалява имуществото на застрахования. Ето защо и за да определи размера на дължимото обезщетение в случая, съдът ще вземе предвид каква е стойността на средствата за възстановяване на увредените части на застрахования влекач чрез ремонт или подмяна по средни пазарни цени към датата на настъпване на застрахователното събитие. Тази стойност е посочена в заключението на изготвената от вещото лице Й. Й. основна автотехническа експертиза, прието в съдебно заседание, проведено на 14.06.2023 г., което като компетентно изготвено и убедително мотивирано съдът кредитира изцяло. Тя възлиза

на сумата от 67 979, 94 лв. При определяне на размера на действителната стойност на вредите по застрахованото имущество съдът не взема предвид изводите за размера на разходите за ремонт за неговото възстановяване, определени от вещото лице Й. Й. в заключението на изготвената в производството допълнителна автотехническа експертиза, прието в съдебно заседание, проведено на 13.03.2024 г., тъй като те са изчислени при прилагане на коефициент на овехтяване спрямо средствата, необходими за подмяна на увредените части. Ограничаването на отговорността на застрахователя по имуществената застраховка до сума, при която размерът на действителната вреда се намалява с прилагане на коефициент на овехтяване, не е предвидено в закона, поради което и не е допустимо съдът да прилага такова при определяне на размера на задължението на застрахователя в процесния случай. В практиката на ВКС последователно се приема, че при изчисляване на размера на застрахователното обезщетение, дължимо от застрахователя по договор за имуществена застраховка, не следва да се прилага коефициент на овехтяване, тъй като последният е съобразен при определяне на размера на застрахователна стойност, която представлява прага, до който може да достига това обезщетение – Решение № 79 от 02.07.2009 г., постановено по т.д. № 156/2009 г. по описа на ВКС, I т.о. и Решение № 60135 от 15.11.2021 г., постановено по т.д. № 1821/2020 г. по описа на ВКС, II т.о. Това означава, че размерът на действителната стойност на вредата, причинена от настъпилото застрахователно събитие, на собственика на увреденото имущество, представляващо влекач марка „МАН”, която е от значение за определяне на размера на дължимото от ответника застрахователно обезщетение по процесния договор за имуществена застраховка, възлиза на 67 979, 94 лв. От значение за определяне на размера на обезщетението е и постигнатата между страните в застрахователния договор уговорка, съдържаща се в чл. 19, ал. 9, т. 1 от приложимите общи условия, с която те са постигнали съгласие, че в размера на застрахователното обезщетение, което ответното дружество дължи на ищеца за възмездяване на вредите по застрахованото имущество, трябва да се включат и разходите, които са направени за репатриране на застрахованото превозно средство, което в резултат на настъпилото събитие не може да се движи на собствен ход, от мястото на събитието до най-близкото населено място или охраняем паркинг. По делото не се оспорва от ответника, че в резултат на засягането му от падналата мълния застрахованият влекач е аварирал и не е можело да бъде приведен в движение. Не се спори и за това, че разходи за репатриране на това превозно средство възлизат на сумата от 1 080 лв. С оглед на това съдът счита тези факти за установени в процеса като безспорни. Следователно размерът на застрахователното обезщетение, което страните са се съгласили, че ЗАД „ОЗК Застраховане” АД ще заплати при настъпило застрахователно събитие, трябва да се определи от действителния размер на настъпилата за застрахованото лице вреда и от разходите за репатриране на увреденото имущество. Изчислен по този начин размерът на това задължение на ответника възлиза на сумата от 69 059, 94 лв.

От съдържанието на застрахователна полица № 0020200202100198 се установява, че определената по обща воля на страните застрахователна сума по процесната имуществена застраховка е в размер на 57 000 лв. Тя е по-ниска от стойността на претърпените от

застрахования имуществени вреди, включващи и разходите за репатриране на застрахования влакчак от мястото на произшествието, която е в размер на 69 059, 94 лв. С оглед на това и при прилагане на правилата на чл. 386, ал. 1 и ал. 2 КЗ застрахователят ЗАД „ОЗК Застраховане” АД дължи да заплати на „А.Б.” ЕООД застрахователно обезщетение в размер на максималното ограничение, до което то може да достигне, което е до застрахователната сума, т.е. дължи застрахователно обезщетение в размер на 57 000 лв.

На следващо място във връзка с определяне на размера на дължимото обезщетение, съдът трябва да разгледа направеното от ответника възражение, че причин. за настъпване на щетите по увредения влакчак е и поведението на самия застрахован, което се изразява в това, че водачът, на когото той е възложил управлението на превозното средство, не е предприел необходимите действия за неговото предпазване от бурята, като намери безопасно място, на което да го паркира, докато бурята отмине.

В чл. 395, ал. 1 КЗ е регламентирано задължение, което възниква за застрахованото лице по договор за имуществена застраховка и което се изразява в това, че то е длъжно да вземе мерки за предпазване на застрахованото имущество от вреди, да спазва предписанията на застрахователя и на компетентните органи за отстраняване на източниците на опасност за причиняване на вреди и да допуска застрахователя да прави проверки. Това задължение по своето естество е такова, което има за цел да не бъде допуснато такова поведение на застрахования, с което да се увеличи поетия от застрахователя риск, т.е. да не се създава по-голяма вероятност от настъпване на застрахователно събитие. Съгласно чл. 395, ал. 4 КЗ неизпълнението от страна на застрахования на задължението му да вземе мерки за предпазване на застрахованото имущество от вреди може да бъде основание за застрахователя да откаже да изплати или да намали дължимото застрахователното обезщетение съответно на тежестта на неизпълнението. Доколкото предмет на предявения иск е ангажиране на отговорността на застрахователя, която произтича от сключения с ищеца договор за имуществена застраховка, то трябва да се приеме, че тя е договорна, а не извъндоговорна, поради което и възражението на ответника за принос на ищеца за настъпване на вредите, чието обезщетяване се търси, следва да се разгледа като такова по чл. 395, ал. 1 и ал. 4 КЗ, а не по чл. 51, ал. 2 ЗЗД, която норма е приложима само при деликтната отговорност за вреди.

При тълкуването им във връзка една с друга на нормите на чл. 395, ал. 1, ал. 4 и ал. 5 КЗ съдът счита, че уреденото в закона право на застрахователя да откаже да изплати или да намали размера на застрахователното обезщетение възниква само когато се установи, че е налице пряка причинно-следствена връзка между неизпълнението, допуснато от застрахования, и настъпването на застрахователното събитие. Доказването на такава причинна връзка в процеса е поставено в тежест на застрахователя, доколкото той е страната, която черпи благоприятни правни последици от позоваването на това

За да се приеме, че застрахованият не е изпълнил задължението си да вземе мерки за опазване на застрахованото имущество от вреди, трябва да се докаже, че той не е положил дължимата грижа за това. Съдът счита, че в производството не се доказват факти, от които

да може да се заключи, че ищцовото дружество не е положило дължимата грижа за опазване на застрахованото имущество от вредите, които са настъпили по него в резултат на падналата мълния. Това е така, тъй като мълнията е явление, което по естеството си е такова, че обикновено възниква внезапно от купесто-дъждовни облаци, които е възможно да се движат много бързо, особено когато са на фронт. В тази насока са разясненията, дадени от вещото лице Р. К. в разпита му, проведен в съдебно заседание на 14.06.2023 г. / л. 177 – л. 178 от делото/. След като мълнията представлява внезапно явление, то тя е непредвидима за лицата, на които е възложено да управляват съответното превозно средство, и за тях не може да възникне задължение да предвидят тези явления и да съобразят своето поведение с тях. Ето защо и водачът на застрахования влекач не е бил длъжен да предприеме някакво специално поведение, за да опази това имущество от повреди при падане на мълния. Това означава, че не е допуснато неизпълнение от ищеца на задължението му по чл. 395, ал. 1 КЗ и няма основание за намаляване на застрахователното обезщетение, което му се дължи, или за отпадане на отговорността на застрахователя на основание чл. 395, ал. 4 КЗ.

Предвид всичко изложено трябва да се заключи, че по делото се доказва, че за ЗАД „ОЗК Застраховане” АД е възникнало задължение по договора, сключен със застрахователна полица № 0020200202100198/ 06.10.2021 г., да заплати на „А.Б.” ЕООД, в качеството му на застрахован, застрахователно обезщетение, което възлиза на сумата от 57 000 лв. В производството не се твърди и не се представят доказателства ответникът да е изпълнил така възникналото в негова тежест задължение. С оглед на това и доколкото ищецът е предявил вземането си за получаване на застрахователно обезщетение в по-нисък размер от този, до който се доказва, че то е възникнало /в размер от 40 080 лв./, то предявеният в процеса главен иск по чл. 405, ал. 1 КЗ е изцяло основателен и следва да се уважи.

По акцесорния иск с правна квалификация чл. 86, ал. 1 ЗЗД за присъждане на обезщетение за забавено изпълнение на задължението за плащане на застрахователно обезщетение в размер на 40 080 лв.:

На основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД застрахователят дължи на застрахования обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата върху застрахователното обезщетение, тъй като то представлява парично задължение по смисъла на посочената законова разпоредба.

Задължението за заплащане на застрахователно обезщетение е срочно, тъй като страните са уговорили момента, в който същото следва да бъде изпълнено. Съгласие за това е постигнато с клаузата на чл. 23, ал. 5 от общите условия, приложими към договора за имуществено застраховане, сключен със застрахователна полица № 0020200202100198. В тази уговорка е предвидено, че застрахователното обезщетение се изплаща в срок от 15 дни, считано от датата на представяне на всички изискани от застрахователя доказателства по претенцията. Ето защо и съгласно чл. 84, ал. 1, изр. 1 ЗЗД ЗАД „ОЗК - застраховане” АД изпада в забава плащането на процесното задължение в размер на 40 080 лв. след изтичане на определения от страните ден за изпълнението му. Самият срок, като прави вземането изискуемо, функционира още като покана за изпълнение и поставя длъжника в забава със

самото си настъпване.

По делото се доказва, че застрахованият е представил пред ответника всички документи във връзка с настъпилото събитие на 14.06.2022 г., когато е предал и допълнително изисканите му от застрахователя документи, видно от поставения номер за постъпването на тези документи в деловодството на последния. С оглед на това срокът за изпълнение от ответника на задължението му да заплати застрахователно обезщетение от 15 дни започва да тече на 14.06.2022 г. и изтича на 29.06.2022 г. Застрахователят е изпаднал в забава изпълнение на това задължение считано от 30.06.2022 г., която продължава и до момента на сезиране на съда. За периода от 30.06.2022 г. до 27.09.2022 г. размерът на дължимото от ответника обезщетение за забава по чл. 86, ал. 1 ЗЗД възлиза на сумата от 1 002 лв., определен от съда по реда на чл. 162 ГПК. Следователно предявеният акцесорен иск трябва да се уважи до този размер, а за разликата над тази сума до пълния заявен такъв от 1 078, 91 лв. и за периода от 22.06.2022 г. до 29.06.2022 г. следва да се отхвърли.

По главния иск с правна квалификация чл. 405, ал. 1 КЗ за присъждане на застрахователно обезщетение в размер на 3 696 лв. и акцесорния иск с правна квалификация чл. 86, ал. 1 ЗЗД за присъждане на обезщетение за забава в размер на 100, 61 лв.:

Ищецът сочи като правопораждащ факт на претенцията му за обезщетение в размер на 3 696 лв. сключен друг договор за имуществено застраховане на вещи, който има различен предмет от този, от който е породена претенцията за заплащане на застрахователно обезщетение в размер на 40 080 лв. С оглед на това правната квалификация на този иск също е чл. 405, ал. 1 КЗ. За да бъде той уважен на първо място трябва да се докаже, че е сключен сочения в исковата молба застрахователен договор, както и че ищецът е лицето, което има право да получи застрахователно обезщетение по този договор при настъпване на застрахователно събитие.

По делото е безспорно, а и се установява от представената застрахователна полица № 0020190202100723/ 18.10.2021 г., че между „П.Л. БГ” ЕООД и ЗАД „ОЗК Застраховане” АД е валидно възникнало правоотношение по сключен договор за имуществено застраховане. Договорът е действителен, доколкото е спазена изискуемата от закона писмена форма – сключен е във формата на застрахователна полица и носи подписите на представители на двете страни по сделката. С него ответникът е поел задължение да обезщетява щетите по застрахованото имущество, представляващо ремарке марка „ЗАСЛАВ”, модел D 653 А, с рег. № *****, причинени от настъпване на определени рискове по клауза „Пълно каско”.

От съдържанието на застрахователната полица № 0020190202100723/ 18.10.2021 г. се установява, че страна по този договор е дружеството „П.Л. БГ” ЕООД, а не ищецът „А.Б.” ЕООД, който е предявил в процеса вземането за получаване на застрахователно обезщетение, което се сочи, че е възникнало по силата на застрахователния договор, сключен с посочената полица. Във връзка с така установеното обстоятелство трябва да се

отбележи, че е допустимо един застрахователен договор да бъде подписан като застраховач от един правен субект, а застраховано по него лице да бъде друг правен субект, в който случай правото за получаване на застрахователно обезщетение при настъпил риск възниква за застрахования, въпреки че той не е страна по договора за имуществена застраховка. Тази възможност е предвидена в разпоредбата на чл. 398 КЗ, като съгласно чл. 398, ал. 4 КЗ правото да получи застрахователно обезщетение при настъпване на застрахователно събитие в тази хипотеза възниква за ползващото се от застраховката лице, а не за това, което е сключило договора. От уговорките, постигнати между страните с договора, сключен със застрахователната полица № 0020190202100723/ 18.10.2021 г., обаче е видно, че той не е договор, сключен в полза на лице, различно от застраховачия. Това е така, тъй като дружеството „П.Л. БГ“ ЕООД, освен, че е субектът, който чрез свой представител е изразил воля за сключване на застрахователния договор, т.е. има качеството на застраховач по сделката, е вписано в полицата и изрично като застрахован и като ползващо се от застраховката лице. Следователно в случая застраховачият и застрахованият е един и същи субект, който е „П.Л. БГ“ ЕООД, а не ищецът, и в негова полза възниква правото за получаване на застрахователно обезщетение при настъпил риск, който застрахователят се е задължил да покрива.

В допълнителната искова молба ищецът „А.Б.“ ЕООД се позовава на това, че той има качеството на лизингополучател по сключен договор за лизинг с предмет застрахованото имущество, представляващо ремарке марка „ЗАСЛАВ“. Фактът, че това дружество има качеството на лизингополучател, е посочен изрично и в съдържанието на застрахователната полица № 0020190202100723/ 18.10.2021 г. Това означава, че имуществото, което е предмет на сключения договор за имуществено застраховане и представлява ремарке, е предмет на договор за лизинг, с който то е предоставено за временно и възмездно ползване на лизингополучателя, който е ищецът, като въпреки че това не е посочено в полицата, съдът приема, че лизингодател по тази сделка е „П.Л. БГ“ ЕООД, тъй като това е субектът, който има качеството на застрахован по договора за имуществена застраховка, а това по правило е лицето, което към момента на възникване на застрахователното правоотношение е собственик на застрахованата вещ, тъй като за него са имуществените вреди от нейната загуба, пълно погиване или частична щета.

В чл. 384 КЗ са регламентирани специални правила, които са приложими при застрахователни договори, сключени по повод на лизингово имущество. В чл. 384, ал. 1 КЗ е предвидено, че преди сключването на застрахователен договор по т. 3 - 12, раздел II от приложение № 1, между лизингодател и застраховател по повод на лизингово имущество, в случаите на фИ.нсов лизинг и когато премията е дължима и платима от лизингополучател, включително в случаите, когато застрахователната премия е включена в лизинговата цена, лизингодателят е длъжен да получи изричното предварително писмено съгласие на лизингополучателя по условията на застрахователния договор. Съгласно чл. 384, ал. 2 КЗ по повод изплащането на обезщетение по застраховка по ал. 1 лизингополучателят има права на застрахован, като: 1. при частични вреди обезщетението се изплаща на

лизингополучателя, освен ако е договорено вредите да бъдат отстранени в натура, в който случай разноските се заплащат непосредствено на външния изпълнител; 2. при кражба или тотална щета на лизинговото имущество обезщетението се изплаща на лизингодателя, като застрахователят е длъжен да уведоми изрично и писмено в еднодневен срок от деня на плащането лизингополучателя, като посочи размера на извършеното плащане. При тълкуване на нормите на чл. 384, ал. 1 и ал. 2 КЗ във връзката им една с друга се налага изводът, че в закона е предвидена хипотеза, при която лизингополучателят, въпреки че не е страна по сключен застрахователен договор и няма качеството на застрахован по него, има правото да получи застрахователно обезщетение за настъпили вреди върху застрахованото имущество, като това право възниква само ако договорът за застраховка отговаря на условията, регламентирани в чл. 384, ал. 1 КЗ, а те са следните: - застрахователният договор да има за предмет лизингово имущество; - застрахованото лизингово имущество да е предмет на договор за лизинг, който е само един от двата възможни вида, а именно на договор за ФИ.нсов лизинг; - между страните по договора за ФИ.нсов лизинг да е уговорено, че застрахователната премията по договора за имуществена застраховка на лизинговото имущество е дължима и платима от лизингополучателя. По делото от ищеца, който се позовава на качеството си на лизингополучател, няма представени никакви доказателства за това какъв е видът на договора за лизинг, по силата на който му е предоставено за ползване застрахованото имущество, представляващо ремарке марка „ЗАСЛАВ” – не е представен самият договор, от съдържанието на който да може да се заключи, че е такъв за ФИ.нсов лизинг, нито са представени други доказателства, от които да се установява какви уговорки са постигнали страните по лизинговия договор и дали те са характерни точно за договор за ФИ.нсов лизинг, а не на договор за оперативен лизинг. Липсата на представен в производството лизингов договор означава, че не може да се направи извод за това какво е неговото съдържание и дали в него е включена и клауза за поемане от лизингополучателя по него „А.Б.” ЕООД на задължение да заплаща застрахователните премии по сключения договор за имуществена застраховка на лизинговата вещ. Наличие на такава уговорка не може да се предполага, защото страните по лизинговия договор са свободни по своя собствена воля да определят кое ще е задълженото лице за заплащане на застрахователните премии по договор за застраховане на лизинговото имущество, като това не е ограничено от императивна законова разпоредба. Следователно по делото не се доказва да са осъществени фактите, при настъпване на които може да се заключи, че на основание чл. 384, ал. 2 КЗ за лизингополучателя „А.Б.” ЕООД възниква правото да получи застрахователно обезщетение по договора, сключен със застрахователна полица № 0020190202100723/ 18.10.2021 г., по който той не е страна.

След като по делото се доказва, че ищецът не е страна по процесния застрахователен договор, нито ползващо се от застраховката лице и не се установи в негова полза на друго основание да е възникнало някое от правата на застрахован по тази сделка, то трябва да се заключи, че той не е носител на правото да получи застрахователно обезщетение по договора при настъпване на покрит риск със застрахованото имущество. Това е достатъчно основание за отхвърляне на предявения главен иск за присъждане на застрахователно

обезщетение, без да е необходимо съдът да се произнася дали по делото се установява да е настъпило събитие, което да е риск, който застрахователят се е задължил да покрива по договора за имуществена застраховка и дали по застрахованото имущество са настъпили щети, които да са в причинна връзка със събитието.

Поради извода за неоснователност на главния иск за присъждане на застрахователно обезщетение, дължимо по договора за застраховка, сключен с полица № 0020190202100723/ 18.10.2021 г., неоснователен е и акцесорният спрямо него иск за заплащане на обезщетение в размер на законната лихва за забавено плащане на това обезщетение.

По присъждане на направените по делото разноски:

С оглед крайния изход на спора и това, че от страна на ищеца е заявено своевременно искане за присъждане на направените разноски такива му се следват. По делото се доказаха реално заплатени разходи за водене на делото в общ размер на 6 903, 22 лв., от които 1 798, 22 лв. – държавна такса за разглеждане на иска, 5 лв. – държавна такса за издаване на съдебно удостоверение, 800 лв. – платени депозити и 4 300 лв. – адвокатско възнаграждение, за което са представени доказателства, че е платено. При съобразяване на посоченото и на размера на уважената част от иска, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК на ищеца се следват разноски в размер на 6 308, 42 лв.

От ответника се представиха доказателства за заплатени разноски за водене на делото в общ размер на 7 500 лв., от които 2 400 лв. – депозити за вещи лица и 5 100 лв. – адвокатско възнаграждение, за което са представени доказателства, че е платено. При съобразяване на отхвърлената част от иска на ответника трябва да се присъдят разноски в размер на 646, 23 лв.

Предвид горното и при направена от съда компенсация на дължимите суми за разноски ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца сумата от 5 662, 19 лв.

Така мотивиран Софийски градски съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА Застрахователно акционерно дружество „ОЗК - Застраховане” АД, с ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „***** ***** **ДА ЗАПЛАТИ** на „А.Б.” ЕООД, с ЕИК: *****, със съдебен адрес: гр. София, ул. *****, на основание чл. 405, ал. 1 КЗ сума в размер на **40 080 лв. /четиридесет хиляди и осемдесет лева/**, представляваща застрахователно обезщетение, дължимо по договор за имуществена застраховка, сключен със застрахователна полица № 0020200202100198/ 06.10.2021 г., за обезщетяване на вредите от настъпило на 29.05.2022 г. застрахователно събитие – увреждане от мълния на влекач марка „МАН”, модел TGX, с рег. № *****, **ведно със законната лихва върху главницата от 27.09.2022 г. – датата на подаване на исковата молба, до окончателното ѝ изплащане, както и на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД сума в**

размер на 1 002 лв. /хиляда и два лева/, представляваща обезщетение за забавено плащане на застрахователно обезщетение в размер на 40 080 лв., начислено за периода от 30.06.2022 г. до 27.09.2022 г., като **ОТХВЪРЛЯ** иска по чл. 86, ал. 1 ЗЗД за разликата над сумата от 1 002 лв. до пълния предявен размер от 1 078, 91 лв. и за периода от 22.06.2022 г. до 29.06.2022 г.

ОТХВЪРЛЯ предявените от „А.Б.” ЕООД срещу **Застрахователно акционерно дружество „ОЗК - Застраховане” АД**, искове, както следва: **иск с правно основание чл. 405, ал. 1 КЗ** за осъждане на **Застрахователно акционерно дружество „ОЗК - Застраховане” АД** да заплати на „А.Б.” ЕООД **сума в размер на 3 696 лв. /три хиляди шестстотин деветдесет и шест лева/,** представляваща застрахователно обезщетение, дължимо по договор за имуществена застраховка, сключен със застрахователна полица № 0020190202100723/ 18.10.2021 г., за обезщетяване на вредите от настъпило на 29.05.2022 г. застрахователно събитие – увреждане от мълния на ремарке марка „ЗАСЛАВ”, модел D 653 А, с рег. № *****; **иск с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД** за осъждане на **Застрахователно акционерно дружество „ОЗК - Застраховане” АД** да заплати на „А.Б.” ЕООД **сума в размер на 100, 61 лв. /сто лева и шестдесет и една стотинки/,** представляваща обезщетение за забавено плащане на застрахователно обезщетение в размер на 3 696 лв., начислено за периода от 22.06.2022 г. до 27.09.2022 г.

ОСЪЖДА **Застрахователно акционерно дружество „ОЗК - Застраховане” АД** да заплати на „А.Б.” ЕООД **сума в размер на 5 662, 19 лв. /пет хиляди шестстотин шестдесет и два лева и деветнадесет стотинки/,** представляваща направени по делото разноски, изчислени по компенсация.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски апелативен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____